

Asia: VN/12457/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta Yhteiskunnan turvallisuusstrategiaksi 2024 (YTS2024)

Luku 1. Johdanto

Kirjoita yksilöity palautteesi tähän. Merkitse alaluku tai sivunumero.

s. 12: "Strategian kirjoittamistyössä on tukeuduttu Valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittiseen selontekoon ja puolustusselontekoon. Yhdenmukaisuus kokonaisturvallisuuden kannalta keskeisten asiakirjojen, kuten Kansallisen riskiarvion kanssa on pyritty varmistamaan."

Kommentti: Olisiko mahdollista, että turvallisuuteen liittyviä selontekoja ja eri strategioita/asiakirjoja (mm. sisäisen turvallisuuden strategia, kansallisen turvallisuuden strategia, kyberturvallisuusstrategia jne.) ja niiden hierarkiaa kuvattaisiin visuaalisesti, jotta kokonaisuus hahmottuisi paremmin?

Luku 2. Yhteiskunnan elintärkeät toiminnot

Kirjoita yksilöity palautteesi tähän. Merkitse alaluku tai sivunumero.

-

Luku 3. Yhteiskunnan elintärkeisiin toimintoihin kohdistuvat uhkat

Kirjoita yksilöity palautteesi tähän. Merkitse alaluku tai sivunumero.

-

Luku 4. Yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaaminen

Kirjoita yksilöity palautteesi tähän. Merkitse alaluku tai sivunumero.

-

Luku 5. Kokonaisturvallisuuden toimijat

Kirjoita yksilöity palautteesi tähän. Merkitse alaluku tai sivunumero.

s. 45 Yksilöt turvallisuustoimijoina. Luvussa voisi lisäksi mainita väestönsuojelu- ja työvelvollisuudet ja kenties hieman avata näitä, mahdollisesti vieraampia, termejä. Myös kotivaran hankkimisen tärkeyttä olisi hyvä korostaa.

Luku 6. Kokonaisturvallisuuden tulevaisuus

Kirjoita yksilöity palautteesi tähän. Merkitse alaluku tai sivunumero.

-

OSA 2: Strategiset tehtävät

Kirjoita yksilöity palautteesi tähän. Merkitse strategisen tehtävän numero ja nimi sekä nimeä osio (Päämäärä ja tavoitteet; Toiminta-ajatus; Toimijat).

-Kohta 2., s. 52 viimeinen kappale: ”Tilannekeskus tekee yhteistyötä eri alueellisten toimijoiden, kuten aluehallintovirastojen kanssa eri tasot läpileikkaavan tilannekuvan ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi. ”

Kommentti: Tässä kohdassa olisi hyvä huomioida aluehallinnon uudistus ja mikä rooli lupa- ja valvontavirastolla tulee olemaan. Lisäksi tässä olisi hyvä huomioida hyvinvointialueiden (pelastuslaitosten) tai vähintään yhteistoiminta-alueiden kanssa tehtävä yhteistyö (tilanne- ja johtokeskukset, valmiuskeskukset).

- Kohta 7., s. 62 viimeinen kappale: ”Pelastustoimen avunanto kanavoidaan ensisijaisesti EU:n pelastuspalvelumekanismiin kautta”.

Kommentti: Kirjaus on hyvä. Käytännössä tulisi myös varmistaa riittävät taloudelliset resurssit hyvinvointialueiden pelastuslaitoksille, jotta niillä on kykyä ja osaavaa henkilöstöä tähän tehtävään siten, että niiden oma palveluntuotanto ei vaarannu.

- Kohta 9., s. 67: ” Puolustuskykyyn kuuluvat keskeisinä osakokonaisuuksina puolustusjärjestelmän valmiuden säätely sekä aluevalvonta”.

Kommentti: Tähän kohtaan voisi lisätä myös väestön suojaamisen kyvykkyyden (väestönsuojelu on osa puolustuskykyä).

- Kohta 13., s. 74: ” Turvallisuusviranomaisten, kuten poliisin, Rajavartiolaitoksen ja Puolustusvoimien välinen yhteistyö on vakiintunutta...”

Kommentti: Tähän kohtaan voisi lisätä myös ”pelastuslaitosten”.

Kohta 17. s. 79 - Väestön suojaaminen. Mainittu väestönsuojien rakentaminen ja ylläpito, mutta osataanko suoja käyttää? Ukrainan kokemusten mukaan myös väestönsuojien käytön osaamisella on suuri merkitys, joka korostuu suojan koon kasvaessa. Esim. 7000 hlön kallioväestönsuojan

johtaminen ja hoitaminen on haastava tehtävä, johon tarvitaan riittävästi osaajia. Lisäksi talosuojien osalta haaste on se, että asukkaat eivät tiedosta, että heidän tulisi itse pystyä ottamaan se käyttöön.

- Kohta 18., s. 82: ” Muita keskeisiä meripelastukseen osallistuvia toimijoita ovat Hätäkeskuslaitos, Ilmatieteen laitos, pelastuslaissa (379/2011) tarkoitettu hyvinvointialueen pelastusviranomainen (ml. Helsingin kaupungin pelastuslaitos), Liikenne- ja viestintävirasto, Väylävirasto, poliisi, puolustusvoimat, sosiaali- ja terveysviranomaiset, Tulli sekä ympäristöviranomaiset”

Kommentti: Tässä kohdassa voisi korvata termin ”hyvinvointialueen pelastusviranomainen” termillä pelastuslaitos, joka pelastuslaissa määritelty termi (2 a § k. 5).

- Kohta 20., s. 85: ” Pelastustoimen palveluja ja varautumista tukevia toimijoita ovat muun muassa Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö, Suomen Meripelastusseura, Suomen Punainen Risti, Suomen Lentopelastusseura, pelastuskoirajärjestöt ja Vapepa (Vapaaehtoinen pelastuspalvelu).

Kommentti: Luettelo ei sinänsä ole tyhjentävä, mutta listaukseen voisi lisätä myös alueelliset pelastusliitot, Suomen Palopäälystöliiton sekä Finlands Svenska Brand- och Räddningsförbund -järjestön.

-Kohta 33. s. 107 Liikenneverkkojen ja -palveluiden sekä huoltovarmuuteen liittyvien kuljetusten varmistaminen. Tässä voisi olla kuvattuna hieman laveammin evakuointikuljetusten suunnittelu- ja järjestämisvelvoitetta (oli haaste mm. Ukrainassa) vrt. kohta 40. Asumisen turvaaminen -kohdan tarkkuustaso

- Kohta 34., s. 110: ” Päämääränä on turvata yhteiskunnan tarvitsemat viestintäverkot- ja palvelut. Viestinnän kriittisten toimintojen jatkuvuus turvataan myös valmiuslain tarkoittamissa poikkeusoloissa.”

Kommentti: Tähän kohtaan voisi lisätä lauseen väestön varoittaminen. Esim. ”Päämääränä on myös turvata tarvittavat järjestelyt väestön varoittamiseen, esim. massatekstiviestein ja niiden läpimenon varmistaminen operaattoriin riippumattomasti” Samalla sivulla on luetelma kriittisistä viestintäverkoista, johon voisi kenties lisätä viranomaisviestinnän käytössä olevat operatiiviset verkot tai verkkopalvelut.

- Kohta 35 olisi hyvä katsoa rinnakkain lausuttavana olevan kyberturvallisuusstrategian kanssa. (<https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=6a5bade7-849d-4586-bdc2-c146c40352dc>).

- Kohta 41., s. 123, Tässä kohdassa voitaisiin mainita myös tarve sammutusveden saatavuudelle.

-Kohta 48. s. 135- Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen turvaaminen. Voisiko tässä olla maininta myös kenttälääkintähuollon järjestämistä vastuusta? Ensihoidon rooli korostuu myös haavoittuneiden evakointiketjussa.

- Kohta 48., s. 145: ” Häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa sosiaali- ja terveystalvclvuja tarvitaan myös muiden viranomaisten toiminnan tukena” Tämä koskee myös ensihoitopalvclvuja, mutta ensihoidosta ei ole asiakirjassa erikseen todettu muualla kuin osana meripelastustoimintaa. Tulisiko ensihoito myös huomioida erikseen jossakin kohtaa?

Yleiset kommentit strategialuonnokseen.

Kirjoita yleiset havaintosi strategialuonnoksesta.

- Rakenteessa on hyvä, että mukaan on tullut vaste.

- Nyt rinnakkain on lausuttavana kyberturvallisuusstrategia, näitä tulee verrata keskenään, ettei tule ristiriitaisuuksia. Sinänsä kyberuhkia ei voida erottaa fyysisistä uhkamalleista nykyisessä toimintaympäristössä.

- Otsikon ”Sisäinen turvallisuus” alla on sekä palveluja, joita turvataan (kohdat 11.-21.) ja uhkia (kohdat 22.-26.), nämä voisivat kenties olla oman otsikon alla.

Kinnunen Antti
Suomen Palopäälystöliitto - Finlands Brandbefälsförbund ry